

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egyes évre 10 l. — kr.
Félévre 5 " — "
Negyedévre 2 " 50 "
Egy hónapra 1 " — "

Egyes szám ára 4 kr.

Felolós szerkesztő: **BARTHA MÓR.**

Főmunkatárs: **Dr. KIRÁLY PÉTER.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:

Hat-hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többsz. r. hirdetések aiku szerint jutányos áron vettek fel. Bélye: díj minden külön beiktatásért 30 kr

A felirati javaslat,

amelyet a képviselőház pénteki Nov 25. — ülésén Hodo-sy Imre az ellenzéki pártok nevében terjesztett elő:

Felséges Császári és Aposti Király,
Legkegyelmesebb Urunk!

Alkotmányunk súlyos válságában fordulunk Felségedhez, hogy királyi jogainak gyakorlásával e válságot elhárítani kegyeskedjék. Előidézte azt Felséged jelenlegi kormánya, mely törvénytelen cselekedeteivel és nyilatkozataival nem csupán az alkotmány egyes intézkedéseit, de magát az alkotmány lényegét is megtámadta. (Igaz! Ugy van! balfelől.)

Az alkotmány lényege nem abban áll, hogy választási formák közt létrejött valamely tanácskozó testület működjék, tágabb vagy szűkebb jogkörrel, hanem abban, hogy a nemzet a fejedelmével együtt alkotja a törvényeket és részt vesz a kormányzat ellenőrzésében. Igaz, hogy a nemzet ezt a jogát szabadon választott képviselők által gyakorolja, de ezek a képviselők csak a nemzetől leszármazott jogcímen teljesítik a törvényhozás és az ellenőrzés feladatait: a mi jogot a nemzet képviselői gyakorolnak, a mi hatalommal bírnak, az nem az ő joguk, hanem a nemzeté, nem az ő hatalmuk, hanem a nemzeté, az csak delegált jog, átírházolt hatalom. Mihelyt a nemzet nem delegálja szabadon a maga jogát a hatalmát, az alkotmány megszűnt létezni, akár megtartatnak a választás formáit, akár nem.

Az alkotmányos életnek vannak ezenkívül még egyéb törvényei; melyek közt a legfontosabbak egyfelől a többség akaratának érvényesítése, másfelől a kisebbség azon joga, hogy a vitaközös fegyvereit szabadon használva, a többséget meggyőzhesse, vagy a nemzeti közvéleményt megnyerve, többséggé válhasson. Ezeknek a törvényeknek meg nem tartása súlyos zavarokat idéz elő az alkotmányos életben; de e törvények is csak azon az alaptételen nyugosznak és abból merítik egész erejüket, hogy a nemzet alkotmányos jogainak gyakorlását szabadon ruházza rá, szabadon választott képviselőire.

Két eszköz az, a melylyel a nemzeti akarat delegálását, a választás formájának megtartása mellett meghamisítják; a pénz és a hatalmi erőszak. Felséged kormánya mind a két eszközt eddig nem ismert mértékben alkalmazza. Tudjuk, hogy alig sikerült valahol e két eszközt a választásoknál teljesen kihasználni, de a hol az alkotmányos

élet őszinteségére súlyt fektetnek, ott a törvényhozás szakadatlan reformtevékenységet fejt ki azok leküzdésére, és a közhatalmak kezét fognak a törvényhozás ezen akaratának megvalósítására. Ilyen komoly és következetes törekvés mellett többnyire sikerül a választásokat ama visszaélésektől legalább oly mértékig megtisztítani, hogy azok csak szórványosan fordulnak elő és a nemzeti akarat átruházásának őszinteségét alig érintik.

Nem így történt ez hazánkban. Nálunk a törvényhozás ebben az irányban évtizedek óta szünetel; a választás-szabadság és tisztaság törvényes biztosítékai elégtelenek és a mik vannak azok sem tartatnak meg, hanem a hatóságok legnagyobb része teljes büntetlenség mellett valóságos versenyt fejt ki azok lábbaltiprásában. — Ezek az állapotok eddig sem váltak becsületére annak az állandó, talán ezen a módon állandósított többségnek, a mely magát szabadelvűnek nevezi és uralmát mégis a szabadság elnyomása által tartja fenn. De eddig mindez legalább csak visszaélés volt, palástolt, néha eltagadott, gyakran szépitett visszaélés, melynek elméleti igazolását azonban senki meg nem kísérelte. És a míg ez így volt, addig remélhettük, hogy a választási szabadságnak és tisztaságnak felreértett, de meg nem tagadott elve előbb-utóbb az életben is érvényesülni fog. De Felséged jelenlegi kormánya ezen a téren új helyzetet teremtett, olyant, a melyre tudomásunk szerint a művelt világ alkotmányos nemzeteinél előzmény nincs.

A kormányelnök ugyanis részint korábbi, részint legutóbb tett nyilatkozataiban kormányzati elvvé és feladattá proklamálta úgy a választási pénzek összegyűjtését, kezelését és kiosztását, mint a közhivatali erőszak alkalmazását is a hivatalos jelöltek támogatására.

Ugyanis Felséged miniszterelnöke azzal a váddal szemben, hogy a kormány feje a kormánypárt választási céljaira ismeretlen forrásokból pénzüsszeget gyűjtött és kezelte, még pedig olyan mennyiségben, hogy azok másra, mint a tömeges megvesztegetés céljaira nem is fordíthatottak, nem a pénzügyűjtés és kezelés tényének tagadásával válaszolt, de sőt ellenkezőleg, azt nyíltan beismerte és annak jogosultságát vitatta és csupán ama pénzek eredetéről, mennyiségéről és hovatartozásáról tagadott meg minden felvitágosítást, e hallgatással is megerősítvén azt a föltevést, hogy itt óriási, a korrupció céljainak szolgáló összegekről van szó. A hivatalos

hatalommal való visszaélés tekintetében pedig nyilvánosságra jutott egy beszélgetés, melyben a miniszterelnök az ország egyik közhivatalnokát nyíltan megfenyegette, ha a kormánypárt jelöltje mellett állást nem foglal. Kiderült ebből a beszélgetésből, hogy vannak hivatalos jelöltek és hogy a miniszterelnök fölfogása szerint ezeknek támogatása a közhivatalnoki állással összekötött köteletség, melynek elmulasztása az illető közhivatalnokra nézve súlyos következményekkel járhat. És a miniszterelnök ezzel a ténynyel szemben is teljes beismerésben van. Iparkodik ugyan a tények súlyát csökkenteni, de ama beszélgetés tartalma csak egy értelmezést enged: a legmeztelenebb hatalmi presszió szándékát, mely hogy e konkrét esetben sikerrel és következményekkel nem járt, egyedül kivételes egyéni és helyi körülményeknek köszönhető. És az ilyen kormányzati befolyást, mely végigjárva az egész hivatali szervezeten, az államhatalom egész súlyával nehezedik a választók szabad elhatározására. Felséged miniszterelnöke helyesnek, — jogosnak mondja, sőt állásának jogai közé számítja.

Felséges urunk! Ismételjük, hogy választási visszaélések eddig is nagyobb mértékben voltak, mint a minőben azokat az emberi intézmények általános tökéletlenségével menteni lehetne; megdöbbentő volt már a nyíltan üzött visszaéléseknek az a féktelensége is, mely az utolsó képviselőválasztásoknál a kormányhatalom által az egész vonalon alkalmaztatott. De új és hallatlan az a vakmerőség, melylyel a visszaélésekből Felséged kormánya elvet és jogot kíván fejleszteni. Új és hallatlan az a theoria, mely szerint a kormány és jelesül annak elnöke hivatva lehet, sőt majd nem köteleles, választási célokra pénzt gyűjteni és kezelni, összegeket, melyeknek ugy eredetét, mint hovatartozását sűrű homály fedi, úgy, hogy mindkettőhöz a politikai korrupció gyanuja tapad; új és hallatlan az a theoria, mely szerint a kormány hivatalos jelöltek nevezhet meg, ezek támogatását a köztisztviselőknek köteleességévé teheti, azokat a tisztviselőket, a kik ez allitólagos köteleességnek eleget tenni vonakodnak, megfenyegetheti, existenciájukban megtámadja és így a választási szabadságot hivatalosan megfolythítja, hogy mindez jogos, helyes, állandó szabály és jövőre is követendő példa. Igaz, hogy a visszaélésnek mindkét nemét — saját állítása szerint nem mint miniszterelnök, hanem mint pártvezér követi el; de ennek a megkülönböztetésnek gyermekes volna szembe-

szökő. Vajjon nem áll-e pénzt gyűjtő párt vezér mögött a közhatalom gyakorlására hivatott miniszterelő — és vajjon a pártvezér rendelkezik-e a köztisztviselőkkel, mint olyanokkal, ha ezt nem a kormányzati hatalomnál fogva teszi?

Nem végkatasztrófa-e ez az alkotmányosság? Nem élelyökereit érintik-e annak az új kormányzati maximák? Képzeltető-e a nemzet akaratának őszinte átruházása a képviselőkre, ha a korrupció nemcsak büntetlenül, de hivatalosan eszközöltetik és ha hivatalos jelöltek mellett, a miniszterelnöktől kezdve az utolsó községi jegyzőig, a szervezett állami hatalom rendszeres nyomást gyakorol a választóközönségre? Képzeltető-e, hogy a választók zöme akaratnyilvánításának függetlenségét megóvjá a végrehajtó hatalom azon boszu hadjáratával szemben, mely mindazokat fenyegeti, akik a hivatalos jelölt ellen szavazni merészlenek?

Közigazgatásunknak jelenlegi — bár igen megrontott és egy felelősségé küli állami omnipotenciához közel hozott — szervezete még lehetővé teszi ezt egyes megyékben, hol a vagyoni függetlenségnek és a szabadsági hagyományoknak kivételesen kedvező körülményei léteznek és sem a tisztikar nem föltelen rabja a kormány bármiféle szándékainak, sem a közönség nincs arra disponálva, hogy a közhatalmak illetéktelen beavatkozását elfogadja. De ezek a megyék hazánkban, sajnos, a ritka kivételt képezik; a nagyobb városokban pedig, a minden rendbeli hivatalnokok és függő ekszisztenciák a csekély számú választóközönségnek oly nagy hányadát képviselik, hogy a független polgárság akaratának érvényesülése a lehetetlenséggel azonos. Ennek folytán a friss lüktető elem, melyet a városoknak értelmes és szellemileg mozgékony közönsége más államok politikai életébe bevinni szokott, nálunk egészen hiányzik. De városokban és megyékben egyaránt, ha az ország túlnyomó legnagyobb részét tekintjük, a hivatalosan szervezett korrupció és a rendszerre emelt hivatalos presszió a nemzeti akarat őszinte átruházását a nemzet képviselőire egyenesen lehetetlenné teszi.

Ha az alkotmányosság alapelve és lényege ekkép megszűnt létezni, mi maradhat akkor fenn annak egyéb törvényeiből?

Semmi más, mint a többség uralma. Amde a többség uralma csak azon kettős föltétel alatt törvénye a parlamentáris alkotmány, hogy benne megtestesüljön az alkotmány tulajdonképeni lényege, a nemzeti akaratnak de egáása a nemzet képviselőire és hogy korlátot találjon a kisebbség ama jogában, mely szerint ez a nemzetet a szabad diskusszió fegyvereivel magának megnyerhesse és ez által többséggé válhasson. Amint az alkotmány ama lényege elveszett, amint nincs szabad átruházása a nemzet jogainak a nemzet képviselőire és amint ez a korlát ledől és megszűnt a kisebbség sikeres küzdelmének még lehetősége is: akkor a többség uralma, gyökereitől elszakadva és korlátlan hatalomra fajulva, többé nem parlamentáris elv, hanem az önkényuralomnak legrosszabb fajtája.

Csoda-e, ha ilyenkor mind gyakoriabbá válik az az eset, midőn a kisebbség a többségi uralom elvét gyakorlatilag meghiusítani iparkodik? Csoda-e, ha olyan többséggel szemben, melynek az alkotmány lényegének megsemmisítésével szerzett pusztán formai jogzime van, a kisebbség sem tekint magára nézve irányadónak saját jogkörebe valódi természetét és korlátait, hanem azt kiterjeszti minden fegyver igénybevételére, melyet a fennálló jogi formák kezébe adnak? Csoda-e, ha az ilyen parlamentet folyton környékezi az aktív munkaképtelenség veszélye, és ha a megosztosodott többségi abszolútizmussal önmagát fölemészelve oda vezet, hogy a többség valódi jogait sem gyakorolhatja többé? Bármily kínos, politikai tekintetben bármily veszélyes is lehessen bizonyos pillanatokban az ilyen helyzet, nem lehet abban föl nem ismerni az erkölcsi igazságszolgáltatásnak egy nemét; főleg azonban nem lehet vele szemben arra az alkotmányra, és arra a parlamentáris

hivatkozni, melyből eltűnt a lényeg, az igazság, és ezzel az erkölcsi erő.

De ha a törvényhozás működésében nem állanak is elő ilyen zavarok, az abszolút párturalomra fajult parlamentáris abszolútizmussal szembenél a fejedelmi abszolútizmussal is, mert a szabadság szolamait tovább használva, az alkotmányosság üres formáival takarózik, és e mellett az állami életnek minden megnyilvánulását, a közhatalmak minden funkcióját önfentartási küzdelmének érdekében megmetyezi, fenséges jogokat ad a törvényekben, de azok gyakorlását az életben csuffa teszi, és így a valótlanoknak olyan légkört teremt, mely a nemzetből az erkölcsi erüket, a törvénytisztelést, a hatalom tekintélyét, a szabadságot és minden eszményért való lelkesedést kiölni, — ellenben a haszonlesést és lelki elsatnyulást, az elfojtott gyűlölet mellett görnyedező külső meghajlás és alakoskodás szellemét terjeszteni alkalmas.

Felséges urunk! Ilyen a mi alkotmányos életünk képe, ilyen az a válság, melynek elhárítását annál teljesebb jogosultsággal és özzintébb bizalommal kérjük Felségedtől, minél nyilvánvalóbb az a tény, hogy e válság eredete, e végrehajtó hatalommal üzőtt rendszeres visszaélés. Alkotmányunk szerint pedig ez a végrehajtó hatalom a felelős minisztérium útján Felséged gyakorolja, és a miniszterek Felséged ez uralkodói jogából kifolyólag, Felséged megbízásából teljesítik annak teendőit.

Kérjük és reméljük az orvoslást Felségedtől, mert a magyar korona és a magyar nemzet jogai egy forrásból erednek, egy jogzimen alapulnak, egyforma erővel bírnak, egyaránt szentek, az egyiknek sértetlensége a másik sértetlenségének föltétele, az egyiknek gyengülése a másiknak is megintatása, az egyiknek összerokadása a másikat is romjai alá temetné, az egyiknek megtámadása épügy forradalom, mint a másiké. E két jogkör közt a közös jogzimi szolidaritást teremtett, melyet megerősödésük vagy gyengülésük alakjában, — a szerint a mint e szolidaritás törvényeit elismerték, vagy megtagadták, — bebizonyít és megerősít a történelem. Valamint ehát a nemzetnek kötelessége volna a megtámadott fejedelmi jogok védelmére egész erejét latba vetni, úgy a királytól is bizalommal várhatjuk, hogy fejedelmi hatalmával meggátolja a nemzet alkotmányos jogainak megtámadását.

A mostani támadás pedig nem e jogok némely részlete, hanem azoknak egész lényege és fennállása ellen irányul. É: ha Felséged királyi esküje értelmében nem tűrheti el a legcsekélyebb törvény megszegését sem, még kevesebb nézheti el az egész alkotmány megtámadását, legkevesebb engedheti pedig meg azt, hogy hűtlen tanácsosok a támadás fegyverével a királytól reakció ruházott hatalmat használhassanak és amidőn ezt teszik, tündetőleg hivatkozhatassanak Felséged legmagasabb bizalmára.

Ezért tartjuk kötelességünknek, hogy az alkotmányunk válságos helyzetét Felséged legmagasabb tudomására hozzuk, hódolattaljesen kérve Felségedet, hogy azt fejedelmi jogkörében orvosolni s ezáltal a közélet nyugalalmát helyreállítani kegyeskedjék.

Felséged jelenlegi kormányának hivatalban maradása azoknak az alkotmányellenes befogásoknak szentesítéseként volna értelmezhető, melyeket e kormány nem csak a gyakorlatban alkalmazott, de most már elméletileg is hirdetett és kormányzati elvekké avatott. A nemzet alkotmányos jogai tehát állandó veszélyben forognak, míg azoknak a kormány részéről történt gyakorlati és elméleti tagadása megtörténésben nem részesül, és míg a hatalom az alkotmány megtámadóinak kezében marad. Ily állandó fenyegetés sulya alatt a nemzet képviselői nem teljesíthetik feladatukat azzal a függetlenséggel, higgadsággal és nyugalommal, melyet különösen a most m goldandó nehéz és fontos kérdések igényelnek. Hódolattaljesen kérjük tehát Felségedet, állítsa helyre alkotmányunk biztonságát és szentségét, működésünk nyugalalmát és

méltóságát azon tanácsosainak eltávolításával, akik mindezt veszélyeztetik és kegyeskedjék a kormányzati hatalmat olyan férfiak kezébe adni, kik a korona és a nemzet szent és sérthetetlen jogait egyaránt tisztelik és megóvják.

Kik egyébiránt hódolattaljes tisztelettel vagyunk: **Hodossy Imre, Bartha Miklós, Apponyi Albert gróf, Horánszky Árpád, Károlyi Sándor gróf, Thaly Kálmán, Károlyi László gróf, Lukáts Gyula, Putnok Mór, Antal Pál, Thaly Ferencz, Kubik Béla, Baskovich Ferencz, Koroiss Ferencz, Nagy Gyula, Visona Soma dr. Kossuth Ferencz, Illyés Bálint, Fáy István, Jus'h Gyula, Hentaller Lajos, Leszkay Gyula, Kiss Albert Papp Elek, Meskó László, Biró Lajos, Balogh László, Sima Ferencz, Hock János, Jágics József, Benyovszky Sándor, Ságny Gyula, Györy Elek, Eszterházy Mihály gróf, Makfalvy Géza, Tóth János dr. Lakatos Miklós, Endrey Gyula, Jeszenszky Ferencz, Oláh József, Lázár Árpád, Berger Ignac, Gullner Gyula, Kolozsvári Kiss István, Szluha István, Szalay Karoly, Kalocsay Alán, gróf Zichy Jakab, Reitter János, Olay Lajos, Bolgar Ferencz, dr. László Mihály, Tibad Antal, Mihályi Péter, Károlyi István, Polónyi Géza, Holló Lajos, Várossy Gyula, Polczner Jenő, Gräff Andor, Tomcsányi László, Sentiványi Gyula, Ragályi Lajos, Zichy Aladár gróf, Zichy János gróf, Farkas József, Buzáth Ferencz, Mócsy Antal, Kubina József, Páder Rezső, Rakovszky István, Molnár János, Gyurits Mihály, Major Ferencz, Szabó István, Kálmán Károly, Ivánka Oszkár, Frey Ferencz, Somssich Andor, Sennyey István báró, Bernáth Béla, Bogay Máté.**

Az ellenzék fölírata. A Hodossy Imre által benyújtott fölirati javaslatot azokon kívül, a kiket a felirat alatt közöltünk, a következő képviselők is aláírták: **Kállay Leopold, Beniczky Árpád, Sturmán György, Rigó Ferencz, Wittmann János, Mezőssy Béla.** A most fölsorolt nevek a felirat alól tévedésből maradtak ki.

A j a v a s l a t o t több képviselő polólal alá akarta írni, de az enőkség nem járult ahhoz, hogy a már beterjesztett javaslaton ilyen változtatás történnék. Ennélfogva az elmaradt képviselők a következő nyilatkozatot állították ki és terjesztették be az enőkséghez:

Nyilatkozat.

Miután mi alulírottak a napokban távol voltunk és így a Hódossy Imre képviselő által benyújtott ellenzéki felirati javaslatot alá nem írhattuk, annak utólagos aláírását pedig a házelnök megengedhetőnek nem tartja, e sorokkal jelentjük ki, hogy az érintett fölirati javaslat egész tartalmához szívvéllellekkel hozzájárulunk, azt mindenben magunkévá tesszük. Zmeskal Zoltán s. k. Főster Ottó s. k. Barta Ödön s. k. Pichler Győző s. k. Boda Vilmos s. k.

A képviselőház ülése.

Debreczen, november 26.

Ha nincs izgalom, úgy látszik nincs érdekelttség se a képviselőházi ülések iránt. A szombati nov. 26-ki ülés majdnem üres házban, unalmasan, csaknem érdekelttség nélkül folyt le.

Láng Lajos elnök vezette ez ülést, melyet két szónok beszéde töltött ki.

Magához a napirendhez szólas előtt S á g h y Gyula panaszkolta be, hogy az elfogadó terem zárva van s a képviselők nem fogadhatnak vendégeket, mert a rendőrök a legkorrektebb urakat sem bocsátják be a képviselőkhöz. Reméli, hogy ezt az oktalanságot megszüntetik. Az elnök ezt Ságnyak meg is ígérte.

Azután **Kolozsvári Kiss István** már az indempnyhez szólott, a maga természetes észjárásával mutogatva oly oldalról a hiányokat, érdekellenességeket, amikről még mások nem mutogatták, amely által bizonyos eredetiséget tudott szerezni beszédjének,

Mindenekelőtt annak gyanus voltát konstata, hogy bár a kormánynak nem volt még ma sincs munkaterve, mégis már októberben benyújtotta az indemnity javaslatát, az után feltűnőnek jelentette azt, hogy a törvényelészanta tartani föl, de soha sem vett magának alkalmat arra, hogy a szövetség jóságát bebizonyítsa.

Az ország tekintélye fogy. Hol van az az idő, amikor Magyarország befolyását érezték a prenaei felszigeten is és hol van az az idő, amikor a magyar király a szentföldön is hadat viselt. Sok haszna nem volt eunek a hadjaratnak, de megszerezte a magyar királynak a jeruzsálemi királyi címet és ez is valami. (Derűtség.) Mikor lesz Magyarország bor emelése megint olyan, mint az Anjouk korában volt.

Rakovszky: Csinalják Engelé!

Kolozsváry Kiss István: Mária Terésia szerette a magyarokat; a magyar főuraknak nemcsak javadalmakat adott, hanem feleséget is segített nekik szerezni. (Derűtség.) De az osztrák politika mindenkor az volt, hogy Magyarország Ausztria gyarmata legyen, hálás piacz az osztrák iparnak, ahonnan Ausztriába megy minden pénz, de ahova vissza egy garas se jön. (Tetszés.) Van fejlődés, sokat építettünk, de hitelre építettük. (Ugy van!) A mai gazdasági rendszernek súlyos jelensége az, hogy Grácban, Linczbén, Prágában olcsóbb a magyar liszt, magyar bor, magyar búr, mint Debreczenben, Kassán, Szegeden. Ez a rendszer elveszi a kenyeret, a jobb és lehetőseget a magyar fajparasztól, a minék következtében satnyul a magyar faj s megromlik a katonasanyag és így a védőképesség.

Hentaller: Ez új! Külön vámterület egyenlő a nagyobb harccképességgel.

Kolozsváry Kiss István: Ezt számokkal lehet bizonyítani. Az egész kiegyezés árlejtes. Bánffy csinálja, mert ő csinálja meg Ausztriának legolcsóbban. Végül határozati javaslatot ad be, mely szerint az indemnityt mindaddig megtagadják, amíg a külön vámterületet nem létesítik. (Éljenzes.)

Pulszky Ágost beszéde bizonyára nem egyenlített ki azt a csalódást, amelyet érezték mindazon, akik Apponyi A. előrejelzett beszédét akarták hallani. Nagy szerencsétlenség Pulszkynek, hogy annyira lejárt már magát, hogy az ellenzék nem is veszi komolyan s folytonos közbeküldésekkel zavarják, ami aztán az elnököt is rendreutasításokra provokálja, miként ez alkalommal is.

A beszédből mindössze annyit lehet megérteni, hogy Pulszky észjogi alapon fejtette ki a miniszterelnöki párt assza és a közhivatalnokokra gyakorolt nyomás helyes-ségét.

Töle még ezt sem vette rossz néven a baloldal, és csak akkor tört ki az ellenzék, akkor is viharos derűtségbe, mikor Pulszky kijelentette, hogy ő pártkasszaról nem tud semmit.

— O du lieber Augustin! Lám a kis ártatlan! szólalkoztak balfelől.

A beszéd szerencsésen elvégződött fél 2-kor.

Még Hock János vágott oda személyes kérdésben Pulszkynek nagyon sikerülten és Pulszky válasza után az interpellációkra tért át a Ház.

A szünet után Rakovszky interpellált meg a közökt. minisztert és Bánffy-t a Pulszky-Olsky-féle szegyenletes dologban. Sajnálja — úgymond — hogy éppen most kell ezekkel a dolgokkal foglalkozni, amikor Pulszky most jelentette ki, hogy a tisztesség nem politikai program.

A közökt. miniszter megpróbálta mentesíteni a dolgot és megint felemlítette Pulszky beszámíthatatlanságát.

Erre Rakovszky azzal válaszolt, hogy az a beszámíthatatlan ember most is pezsgőzik és mint régiségűgynök busás jövedelmeket élvez Londonban.

A szavazást az ellenzék mára halasztotta.

Bánffy nem válaszolt.

Az indemnity vita így a szombati nappal egyelőre megszakadt. A héten már mással foglalkozik a T. Ház, a Rakovszky mentelmi esetével, meg az ujoncz kontingenssel.

Az ülés vége fél 3 órakor.

A képviselőház mai — Hétfő Nov. 28. — ülése 10 órakor véve kezdetét, legelső sorban szavazás történt afféle, hogy Wlassics Gy. válaszáat, amelyet Rakovszky interpellációjára adott, tudomásul vegyék-e, vagy nem. A kormánypárti többség magához következetesen tudomásul vesz mindent, tehát ezt is. Azután folytatták az indemnity vitát.

Ma tartotta meg Apponyi A. nagy beszédjét, mely már szombatra volt jelezve, de amely akkorról az érdeklődő nagy karzati közönség sajnálkozására elmaradt. Lehetőség azonban, hogy ez a sorrend nem fog egészen betárgyaltatni. Minden attól függ ugyanis, hogy a Schmid Gyula által előterjesztendő mentelmi bizottság jelentése nem fog-e több napi vitát előidézni, amelyre nézve már Hentaller Lajos átadta Chorin Ferencnek az általa készített kisebbségi véleményt, amit nemcsak az ellenzéki bizottsági tagok, hanem Kubinyi Géza kormánypárti képviselő is aláírt.

BELFÖLD.

Deczember 2. Szilágyi Dezső, értekezletre kerte az ellenzéki pártok vezetőit, hogy az uralkodó trónraléptének ötven éves évfordulójának, deczember 2-ikának megünneplése iránt velük értekezésbe lépjen. Az értekezleten megjelentek: Kossuth Ferencz, Just Gyula, gróf Apponyi Albert, Horánszky Nándor, Molnár János, Rakovszky István, Bartha Miklós szintén meghívta az elnök, de Bartha Miklós kijelentve, hogy ő és elvtársai megszűntek külön pártot képezni, az értekezletre elmaradt. Az értekezlet igen rövid lefolyású volt. Szilágyi Dezső a t. kérdése hogy hűlandók volnának-e az ellenzéki pártok vezetői megjelenni a konferencián, melyet a jubileumi ünnepség tárgyában B. Bánffy Dezső, hív egybe. A megjelentek egyhangúlag kijelentették, hogy ők Bánffy Dezsővel semmiféle tanácskozásba nem bocsátkoznak. Ezután Kossuth Ferencz és Just Gyula bejelentették, hogy a függetlenségi és 48-as párt deczember másodikának megünneplése ellen minden körülmények között állást foglal, a közjogi alapon álló ellenzéki vezérfrákiak pedig azt hangsúlyozták, hogy Szilágyi Dezsővel hajlandók ez ügyben tárgyalást folytatni, mert a vele való megalapodásoknál hozandó határozat megtartásának garanciáját fenforogni látják, de Bánffy miniszterelnökkel szemben e tekintetben jogosult aggályai vannak. Meg kell még említenünk, hogy a néppárt részéről is hangsúlyozták azt, hogy nem tartják szerencsés gondolatnak, hogy a jubileum megünneplését éppen most hivatalos formában vetették föl. Szilágyi Dezső köszönetet mondott a képviselőknek megjelenésükért és ezzel az értekezlet véget ért. Értesülésünk szerint különben a képviselőház decz. 2-án jegyzőkönyv. leg fogja kifejezni hódolatát.

A magyar testőrség itthon. Bécsből jelentik, hogy a magyar királyi testőrséget, a mely Mária Terésia uralkodása óta mindig Bécsben volt, már a legközelebbi időben visszahelyezik Budapestre. A testőrségnek csupán egy része marad Bécsben, hogy a király személye körül való szolgálatot végezze, de a testőrség hivatalos székhelye ezental Budapestben lesz. A hivatalos lap már a legközelebbi napokban közli az erre vonatkozó királyi elhatározást. Ezt az áthelyezést szükségessé teszi az ugynevezett külön magyar udvartársnak meg Wekerle Sándor idejében megkezdett fölléltása, amit tudvalevőleg a magyar nemzeti aspirációk végkielégítésére találtak ki.

A tüntetések vége.

Lassankint megint összebékül a két ádáz ellenség: a rendőrség s az egyetemi ifjuság. Ez különben előrelátható volt. A mint csöndesedtek a politikai viharok a házban, ugyanolyan mértékben szállott alább az ifjuság harcz kedve, úgy, hogy most már csaknem kialudt belőle a csatátűz. A rendőrség emberei pedig testből-lelekből megunták már az utcái csatározást s örülnek, ha nyugodtan pipázhatnak az örszobában s minden brutalitásuk daczára se verekednek többé szívesen a tüntetőkkel.

Nagy volt az érdeklődés a tegnapi rákospalotai népgyűlés iránt, melyn több függetlenségi képviselő vett részt, az egyetemi ifjuság pedig küldöttséggel képviselte etmagát.

Az előleges értesítés így szól:

A rákospalotai függetlenségi és negyvennyolczas kör a budapesti függetlenségi és negyvennyolczas körrel egyetértőleg vasárnap délután 3 órakor Rákospalotán a kör Beniczky-utcái helyisége előtt gyűlést rendez, melyen résztvesz több függetlenségi és nemzeti párti képviselő, valamint az egyetemi ifjuság nagyszámu küldöttsége is. A rákospalotaiak nagyban készülődnek a fővárosi vendégek fogadására, kiket muzikaszóval s lovas bandériummal kísérnek a gyűlés színhelyére.

A tudományegyetem és a műegyetem hallgatói újabb vakációhoz jutottak. A két egyetem tanácsa ugyanis elhatározta, hogy ideiglenesen a tüntetések következtében bezárt egyetemeket deczember hó 5-ig zárva tartja. A tanács határozatából ma ez ügyben a következő hirtelményt függesztették ki az egyetemek fekete tábláira:

Hirtelmény.

Tekintettel a fennforgó körülményekre az egyetemi tanács az egyetemi előadásoknak felfüggesztését ez évi deczember hó 5-éig meghosszabbítandónak találta.

Miről az egyetem ifjuságát, vonatkozással az e hó 24-én tanácsüléséből kibocsátott hirtelményre ezennel értesitem.

Kelt Budapestben, az egyetemi tanácsnak 1898. évi november hó 26-án tartott reudes üléséből.

Dr. Mihalkovics Géza s. k. rektor.

Hasonló hirtelményt adott ki a műegyetem tanácsa is nov. 26-iki üléséből, Kisfaludy Liphay Sándor rektor aláírásával.

A lezajlott utcái tüntetések dolgában az egyetemi kör bizottsága két napi tanácskozás után a következő határozatokat hozta:

1. Bárány Slényi Ödön belvárosi rendőrtanácsos ellen, a ki november 22-én délután a kör helyiségeibe betört, magánlakmegsértés, hivatalos hatalommal való visszaélés és a személyes szabadság megsértése miatt a kör bűnvádi feljelentést tesz. A szükséges intézkedésekkel az elnököt bizza meg.

2. Az egyetemi kör bizottsága az egyetemi tanároknak, a kik az egyetem autonómiájának megvédése és az ifjuságon ejtett sérelem megtorlása végett fellépnek, őszinte köszönetét fejezi ki.

3. Az egyetemi kör bizottsága az ország gyűléshez feliratot intéz, melyben sérelmeinek orvoslását kéri s a felirat benyújtására gróf Apponyi Albertet kéri fel.

4. Az egyetemi kör bizottsága szolidárisnak vallja magát Szemenyey Kornél elnöknek eddig megtett összes jogos intézkedésével s egyetemleges kötelezettséget vállal minden lehető következményekért.

A debreczeni színészet száz- éves jubileuma.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, november 26.

Debreczen város közönsége tegnap ünne-
pelte száz éves színészetét. A fényesen és
minden fázisában nagy sikerű ünnepély lefo-
lyásáról tudósításunk a következő.

A színészeti jubileumra a vendégek nagy
része az esti gyorsvonattal érkezett meg.
A délutáni vonattal érkeztek Rádi
Ödön, dr. Bodor Károly, Nagy Márton, Ador-
ján Árnin, Czajlik György, Naményi Lajos,
Sze'ep József és Tóth István.

Az esti gyorsvonattal érkezők elé kivo-
nult: Komlóssy Arthur elnök, Rickl Géza
fogadóhizottsági tagok. A szintársulatot Tanay
Frigyes és Csatar Győző képviselték. Ezen
kívül ott voltak még dr. Bartha Béla dr.
Dardos Albert, dr. Popper Alajos, Grünwald
József, Gamar László. A debreczeni hírlap-
írók, a főiskolai ifjuság.

A megérkezett vendégek az I-6 osztá-
lyu váróteremben gyűltek össze, a hol Komló-
ssy Arthur főjegyző a Csokonai kör és Tanay
Frigyes a szintársulat nevében üdvözölték a
vendégeket. Tegnap a gyorsvonattal megér-
keztek: Ábrányi Emil és neje, Szomaházi
István, Lipcsey Ádám, Kabos Ede, Leopold
Gyula, Rákosi Viktor, Prém József, Somló
Sandor, Hevessy József, Hegedüs István, Bar-
tók Lajos, Edvi Ilés László, Pázmády Dénes.
A hajnali vonattal érkeztek: Géczy István,
Zilahy Gyula, Ditroi Mór.

I. Jubiláris előadás.

Szombat.

A Csokonai kör által kezdeményezett
s fényes sikerrel keresztül vitt ünnepségeknek,
melyekkel a halás, s régi utörök emlékeiért
lelkedni tudó utókor a debreczeni színészet
100 esztendő évfordulóját ünnepelte, kimagasló
részletei voltak a nagy gonddal rendezett s
nagy diadalt aratott színi-előadások, melyek
fényét, érdekét nagyban emelte kiváló vendég-
művészek fellépte s a színház minden alkalom-
mal zsufolásig megtöltött díszes közönség
lángoló lelkesedése.

Szombat volt a három estéből álló soro-
zat megnyitója, melyet tulajdonképp csak azért
illesztettek a másik kettő elé, hogy a töme-
gesen előjegyző közönség igényeit teljesebben
ki lehessen elegetni, mert hisz így is sokan
maradtek jegy nélkül. Annál inkább örülünk
annak, hogy ez este is minden tekintetben
azon színvonalon állt, hol állnia kellett.

A dísz-előadás ünnepi nyitányt nyitott
kezdését, melyet a zenekar lendülettel adott
elő . . .

Utána Gyulai Pál komoly monológját a
»Vén színész« Komjáthy János hatá-
sosan adta elő. Igen szép volt a tableau,
mely a »Mult és Jelen« ábrázolta.

Aztán következett Bánk Bány. —
Bánk szerepében Mándoky Bélával,
ki megmutatta, hogy nagyon korán ment nyu-
galomba, mert most is erő és igazság van
játékában; Petur pedig E. Kovács
Gyula, Debreczennek e lelkes barátja ját-
szotta valódi művészettel.

Ugy ebben, mint a következő jelenetben
»Oroszok a Hortobágyon«, mely tisztán helyi
előkellet, igen jók voltak a mieink is,
különösen Szathmáry, Odrý és
Székely az utóbbiban.

A »Falu rossza« első felvonásában Ta-
n a y, S z a b ó Irma, T. H a l m i Margit
K á l l a y, L o c s a r e k né jeleskedtek.
Föllépett az öreg B o r á n d is a világot
jelentő deszkákra, melyeket eddig ő alakított
erdővé, mezővé, templomná, börtönné; főér-
dekességét képezte e részletnek a mi nagy
U j h á z y n k »Gonosz Pistája«, melyet
sokára feled el, vagy el se feled az, aki
látta; hanem nézetünk szerint jobb lett volna
a II. felvonást játszani. C s á k y n a k
éneke — fájdalom — sem az első, sem a
második estén nem volt megfelelő.

A »Virágcsata« híres virágdobáló végje-
lenetét jobban ismerjük, semhogy bővebben
kellene róla megemlékeznünk.

Ezt követte H e r c z e g h Ferencz
»A dolovai nábob leánya« cz. színművének
egyik jelenete, melyet művész gárdánk kitü-
nően adott elő.

A fényesen sikerült jubiláris előadás
egy alkalmi »Apotheozis«-sal fejezték be.

Az előadás 12 órakor végződött.

Az ünnepélyek lefolyása.

A rendező bizottsági tagok, az érkezett
vendégek 10 órakor gyülekeztek a városháza
disztermében és onnan indult el a díszes gyü-
lekezet a vármegyeházához 10 órakor.

A vármegyeház diszterme teljesen meg-
telt bájos hölgyközönséggel. — A meghívott
előkelő vendégek egy zöld asztal mellett fog-
laltak helyet, az elnöki tisztelet Komlóssy Arthur
v. főjegyző vitte. Az teremben az álló helye-
ket az ifjuság nagy része foglalta el.

A debr. daleylet bevágott erőteljesen
Mácsay Sándor karmester vezetésével Huber
»Honfi dal«-ba. A crescendo és forte váltakozó
részek az egész közönség figyelmét lekötötték,
sőt a közel állók láttak, mint lelkesednek
meghívott fővárosi vendégeink is.

Zajos taps mellett végezte énekét a de-
rék kar.

Komlóssy Arthur elnöki megnyitója kö-
vetkezett, melyben üdvözli a megjelenteket,
kifejti, hogy minő okok szülték meg a mai
ünnepélyt és örömmel jelentheti ki, hogy Per-
czel Dezső belügyminiszter gr. Degenfeld
főispánnal képviselteti magát. Majd felolvasta
az egyes megjelent társulatok részéről kiküld-
ött jelesink névsorát. Mindannyit élénken
megéljeneztek.

Ezzel az elnök megnyitotta az ünnepélyt
és a jegyzőkönyv vezetésére a kör titkárát
kérte fel.

Most Géressy Kálmán felolvasása követ-
kezett. A nagyterjedelmű alapos dolgozatot
mindvégig élénk figyelemmel hallgatták, sőt
egyes részleteknél, a hol pl. régi okiratokról
vagy a szintársulat erkölcséről volt szó
általánossá lett a derűtség. Különösen tetszett
a hölgyeknek az ifjasszony kifejezés, mely
régén a színésznők jelzője volt.

A felolvasás alatt érkeztek meg: Kiss
Aron ref. püspök, Rákosi Viktor és Szomaházy
István a terembe.

Az előadás végezetül zajos tapsvihár
tört ki és siettek a jeles szerzőnek gratulálni,
kinek a mai alkalomra irt művét (Vázlattör-
tényt) is osztogatták.

Ecsedi Kovács Gyula nagynevű művész
Erdély egyik díszes, emelkedett fel és jó öreg
betűs kéziratából olvasta »Emlékezzünk régiek-
ről« cz. korfeszítő költeményét, mely különben
nyomatásban ts megjelent. A hűvel, tüzzel
és lelkesedéssel megirt és előadott költemény
minden egyes részletében lebilincselte a kö-
kes anyagok. Mostanról nem láttunk kitéve.

zönség figyelmét és helyenként kitört a t-
szés orkánszerű zaja, megszakítván az előadót.
Alig hogy (már 11 óra volt jóval) E. Kovács
Gyula előadását lelkes éljenzés és taps közt
befejezte, az egész közönség a legjobb han-
gulattal eltelve vonult ki n leleplezési ünne-
pélyre.

Leleplezés.

A tér már 10 órakor telni kezdett. A
kis vonat ez időtől kezdve nem is közlekedett
és a kevés forgalmat is más irányba terelték.
Nemsokára megérkeztek derék tűzoltóink és
bámulatos gyorsasággal meghúzták a kordont
négyeszőg alakban a megyeház előtt.

11 óra felé megérkeztek az egyesület
dalárdistáink. Ezek: a debreczeni daleylet, az
ev. ref. főiskolai kántus, a »Petőfi dalkör.«
Munkás daleyleti iparos ifjak dalköre és az
acs ifjuság daleylete. Mindenikük jelvényeikről
fogva felismerhetővé.

Az ünnepség a teremben fél 12 órakor
véget érven, a kitódult közönség a kordonon
belül fekvő terepre vonult.

Az emléktáblát körülálló dalárdák el-
énekeltek a »S ózatot« precízen, erőteljesen.
És mindenki szívébe ünnepi hangulat szállott.

Majd dr. B a k o n y i Samu a Cso-
konai kör főtitkára mondott egy szép besze-
det, fejtegetve a nap jelentőségét és azt, hogy
az emléktábla feladata lesz megjelölni azon
helyet, hol színészeink először játszottak 1796
augusztus hó 11-én.

Erre az emléktábla átadása a Csokonai
kör részéről s Rázsó Gyula kir. tan. alispán
válasza következett, a ki válaszában kifejezte
hogy míg a megyeház épülete áll és az ő
vagy utóda éber gondviselete afelett az épület
felett őrökdi, gondját viselik az emléktáb-
lának.

A daleyletek elénekeltek a Hymnusz-
t, mit a közönség némán, kalapját levéve hall-
gatóit meg és ezzel az ünnepségek egy része
véget ért.

A kiállítás.

Délután nyílt meg a színészeti kiállítás.
Megjelentek dr. Hegedüs István egyet. tanár,
Tanay Frigyes a szintársulat részéről, a sajtó
az ifjusági bizottság tagjai, az érdekelt szí-
nművészek s nagyszamu hölgyközönség. 4 óra
volt a megnyitás kitűzve, de a terem jóval
előbb megtelt s nagy volt a tolongás. Pontban
4 órakor a kiállítás dr. Bakonyi titkár nyi-
totta meg kijelentve, hogy 6 napig szándéko-
znak nyitva tartani. — Belépő díj 20 kr.

A közönség széjjel oszlott. Az izzóembe-
reket különösen érdekelték Csokonainak »Béka-
egérharcz« és egyéb eredeti munkái; a tatá-
rok Magyarországon, (Kisfaludy), Szinai ur
»Igazhazija«-nak ritka kiadásai és mások, de
a hölgyközönség Prielle Kornélia emléktár-
gyait nézegette hosszasan.

A terem becses emléktárgyakkal ugy-
szólván tulzsufolva van, ott látuk a debre-
czeni szintársulat volt jelenlegi igazgatójának
arczképcsoportját, Komjáthy emléktárgyát,
Mándoky és neje koszoruit, valamint ezüst
ajándéktárgyait, Jókainé arany babékoszoru-
ját, Tiszai Dezső ezüstkészletét (ajándék),
valamint a nagy művész E. Kovács Gyula
osztályában a Petőfi Társaság hozzá intézet
köszönő levelét, kiadott költemény, dráma s
elbeszéléseit, valamint prologjainak írott és
nyomatott példányait.

A folyosón szép szónoklatok voltak ki-
függesztve. Érdekesek a selyem- és más érté-
mennyiségű tárgyak. Mostanról nem láttunk kitéve.

A közönség közel 2 óra hosszat folyton áramlott a termekből és viszont. Azt hisszük a színészkiállításnak ezentúl is meglesznek a maga látogatói, mert ezt megis érdemi.

II. Jubiláris előadás.

Vasárnap.

A vasárnap esti előadás volt a tulajdonképpeni központja a jubiláris estének.

A 39. ezred nyitánya után Kőrösi Kálmán drák, annak a költői lelkű ügyvéd — poétának igazán szép »Prologia» következett. A háttérben Debreczen mai látóképe, Thalia, Debreczen védszelleme és Hungaria. Zajosan megtapsolták a költőt ismételt hivaták a lámpák elé lelkes gondolatainak művészi tolmacsolival, Fái Flórával, Kis Irénnel és Komjáthy néval.

Majd ismét Bank-Ban tegnapi részlete következett, mely után az est fénypontjához jutottunk. A Mária-sy »Aranylakodalom-ját» játszották Prielle Kornelia, Ujházy és Szármáry. Milyen játékok, mily gyönyörség, mily ensemble! A magyar színészet védszelleme örökönyeket sirhatott, midőn látta, hogy e remek hármásban hova emelkedett a száz esztendő magyar színészet. Tomboló tapsvihár zúgott fel meg nyílt színen is és kétszer-háromszor hivaták ki Prielle és Ujházyt, majd mindhármójukat mert mondanunk sem kell, hogy Szármárynak, ki pedig próba nélkül vette át a Bercsenyinek szánt szerepét teljesen méltó volt a mai magyar drámai színészet két legnagyobbjához.

A »Czigánynak« érdekességét emelte, hogy Peti szerepében Zilahi Gyula lépett föl, egyébként kissé vonatkoztatlan ment a darab, aminek oka főleg színészeink elfoglaltsága volt.

Hunyadi Lászlóval az esküjelenés következett ezután, mely imponansan szép és megkapó volt.

Különös érdekességet kölcsönözött ennek a jelenetnek az is, hogy Erzsébetet Mándoky Béláné, a debreczeni közönség régi kedvelője énekelte. Megjelenésekor zúgó tapsvihár fogadta, mely a jelenet után fokozott erővel tört ki. Mándokyne meghalottan köszönte meg a közönség szeretetéről és ragaszkodásáról tanuskodó tapsokat.

Ezután Madách remekéből az »Ember tragédiájából« a forradalmi jelenetet mutatták be.

Komjáthy mint Danton és Komjáthy né mint marquise és polgárné kitűnő alakítást nyújtottak.

Az »Apotheozis« méltó befejezése volt az ünnepi előadásnak, mely örökké emlékezetes marad a közönség szívében.

Az előadás 12 óra után ért véget.

Üdvözlő táviratok.

Bla ha Lujza a következő üdvözlő táviratot küldte: Lelkem, szívem önökkel ünnepelek. Végtelenül sajnálom, hogy akadályozva lettem személyesen részt venni a debreczeni jubileumán. Jól esett volna viszont látni bölcsőmet. Tartsanak meg továbbra is szeretetökben.

Taly Kálmán: A Csokonai kört mai — magasztos emlékünnap alkalmából melegen üdvözlö: Thaly Kálmán.

Jókai Mór: Mélyen tisztelt Elnök ur! Kedves barátom! Mély halálával töltött el nagybecsű meghívó leveled a debreczeni nemzeti színház 100 éves fennállásának évfordulói ünnepélyére. Sajnos, hogy fogyatékos egészségi állapotom e személyes megjelenést rám nézve lehetetlenné teszi. Kívénültem már az élő világból, csak az imádság tartja bennem a lelket. De lelkeim ott lesz köztetek s együtt fog veletek ünnepegni a nemzeti művelődésnek e dicsőséges évfordulóján. — Adjon Isten Hazánknek sok oly hazafias, műpartoló közönséget, mint a debreczeni. Életemnek legnevezetesebb napjai e dicsőséges nagy városnak követe. Szálljanak rá az Isten kez minden áldásai! Még egyszer forrón köszönve szíves megemlékezéseteket legőszintebb baráti üdvözléssel maradok Buda-

pesten, 1898. november 15-én. Igaz hived Dr. Jókai Mór.

Perczel Dezső belügyminiszter a következő üdvözlő sorokat küldte. Tekintetes Ur. A debreczeni színészet fennállásának százéves évfordulója alkalmából folyó évi november hó 27-ik napján tartandó emlék ünnepélyre a rendező bizottság nevében Tekintes Uraságod által hozzám intézett szíves meghívásáért köszönetemet fejezve ki, legnagyobb sajnálattal kell tudatom Tekintetességeddel, hogy hivatalos elfoglaltságom miatt az ünnepélyen részt nem vehetek, mindazonáltal képviselőtetemre Hajdúvármegye és Debreczen sz kir. város főispánját felkértem, Bpsten, 1898 évi nov. hó 27. Perczel.

Karczag Vilmos és neje Kopácsi Juliska sürgönye:

Debreczeni színészet jubileum rendező bizottsága t. tekintetes elnökének. Adjon Isten áldást, dicsőséget a debreczeni színészetnek későbbi századokra is. Karczag Vilmos, Kopácsi Juliska.

Somogyi Károly volt debreczeni, jelenleg pécsi színiigazgató üdvözlő sürgönye:

Debreczen színészetének százéves örökönyepén üdvözlöm Debreczen város közönséget, melynek áldozat készsége egyik legelső műintézetét emelte a színházat. Az Isten éltesse Önöket: Véghetetlenül sajnálom, hogy ilyen ünnepélyes alkalommal nem lehetek kedves körükben. Somogyi Károly.

Az **Eperjesi Széchenyi körnek** Szinnyey Merze István főispán az elnöke es dr. Horváth Ödön titkára, üdvözlő levele csak ma érkezett a rendező bizottság elnökéhez.

Üdvözlő táviratokat küldtek még: Pozsonyi Tódi kör, Baró Wesselnyi Miklós, Szilagy megye főispánja, Bölönyi József Kolozsvári indendás, Huszár Kálmán miniszteri tanácsos, Várady Antal a nemzeti színház dramaturgia, Dr. Némethy Károly, Teleky Miklós és neje Munkácsy Flóra, Kárácsosonyi Ignác, Leszkay András, Tiszai Dezső és neje. Dobó Sándor, Makó Lajos, Fekter Ferencz, Bogyó Alajos, Dalnoki Béni, Latabár Kálmán, Kálfkáné, Medgyessy Mari Benyei István, Libera Gizella, Horváth Józsefné, Dr. Mand Kálmáné, Medgyaszay Ilka, Törökne Szakali Róza, Ajtay Albertné Szabó Pepi, Margó Zelma, Vidor Pal, Horváth Vincó, Rónaszeky Gusztáv, Tapoczay Dezső, Langh Ödön, Balázs Jenő.

H I R E K.

* Az ifjuság ünneplése decz. 2-án. Mint illetékes helyről jött tudósítást közölhetjük, hogy a főiskolai ifjuság, december 2-án ünnepelni egyáltalában nem fog, és így az akkor esetleg tartandó istentiszteleteken sem vesz részt, mint a helyi lapok egy-némelyike — nem tudjuk honnan vette — téves értesülés alapján írta.

* A Csokonai szobor megkoszoruzása.

M. d. e. fel 11 órakor Prielle Kornelia kísérelőjével megjelent a Csokonay szobornál és a tegnapi előadásban kapott koszorúval megkoszorúzta a szobrot. A jelenetnek szemtanuja volt az akad. ifjuság is, amely élénk ovációkban részesítette a művésznőt, aki kocsijában ülve gyorsan elhajtatott.

* Öngyilkosság. Erdei István napszamos tegnap reggel 7 órakor veres-utcai lakásán öngyilkosságot követett el. Mi készítette tette nek elkövetésére, azt csak sejtik, de bizonyosan nem tudják, mert semmi írást sem hagyott hátra. Erdai feleségétől és gyermekeitől elválva külön él a veres-ut. lakásában. A családjától való szakítás miatti elkeseredés voltak valószínűleg azok a rugók, amelyek a végzetes lépésre vitték. Tegnap reggel 17 éves fia látogatába ment az apjához a veres-utcai lakására. A szoba ajtaját zárva találta és hosszas dörömbölés után sem nyílt meg. A házbeliek is elősiettek az ajtó döngetés zajára

és erősen állították, hogy apja nem távozott hazulról. — A fiu rosszat sejtve belépett szobába. Rémes látvány tárult eléje. Apja a mestergerendán megmeredt tagokkal függött. A kétségbeesett fiu azonnal a rendőrségre futott a hol bejelentette a szerencsétlenséget. A rendőrség részéről E i s m a n n polgári biztos és dr. Balkányi Miklós ker. orvos a helyszínre siettek, de már halva találtak. A vizsgálat szerint az öngyilkosságot a hajnali órákban követte el, valószínűleg részeg állapotban. Bonczolás végett a közokórházba szállították.

* Enyves kezű kiállítási látogató. A színészet kiállítás tegnapi megnyitásán egy magáról megfélekedezett látogató felhasználva az óriási tolongást, zsebébe csuszátott az egyik asztalon kitett névjegyalku fényképek közül 2 darabot. A vendégek közül ugyan észrevettek az elmulajdonítót s kiáltottak is rendező után, de az illető, kinek személye udva van, a tömegben hirtelen eltűnt. — A rendezőség ezután hívja fel az illető urat, hogy az elvitt képeket a rendezőség címére postai vagy bármi uton mielőbb visszajuttatni sziveskedjék, mert ellenkező esetben neve a nyilvánoságnak fog átatadni.

* A december 2-iki ünnepély megtartása ellen a debreczeni kereskedelmi akadémiái halgatók mindnyájok aláírásával elhatározott kérvényt adtak be az igazgatósághoz, melyben azt kérik, hogy a december 2-iki ünnepélyen való részvételől mentse fel őket az igazgatóság.

* Szerenád Szana Tamásnak. A Petőfi Dalkör tegnap este színház után a Petőfi társaság főtákarát Szana Tamást lakásán szerenáddal tisztelte meg. Szerenád után a Petőfi társaság főtákará következő lelkes szavakban adott kifejezést köszönetének:

Mélyen tisztelt Petőfi dalkör!

Kedves Barátaim!

Hiszem, hogy ez a meglepetés, dallal üdvözlésök nem csakem szól.

Önök szinte azon nemes férfunak nevét viselő dalkört alapították, mint a kinek neve alatt a mi író társaságunk fennáll, csak hogy míg mi Petőfi nagyságát, n mes jellemét tollal dicsőítjük, addig önök, a dal képviselői, dallal igyeksenk a nemzet szívében és lelkében megörökíteni s hallhatatlanna tenni jeles írónk dicső nevét.

Mint önök kedves Barátaim, úgy Petőfi is dalban mondta el fájó szíve sugallatát, ez a dal, a hatalom.

Ez a hatalom tartsa fenn ezen ifju dalkört Komlóssy Arthur ur keze alatt, hogy ez a dalkör örökre emlékezetessé legyen Petőfi nagy nevével a nemzet szívében.

Ezek után a dalkör lelkes alelnöke Borus Béla válaszolt a következő szavakkal.

Nagyságos ur!

Kedves kötelességet vélek teljesíteni, akkor, a midőn Nagyságodat mint a Budapesti Petőfi társaság főtákará a Petőfi dalkör nevében, mint a dalkör alelnöke üdvözölni szerencsém van.

E lelkes ifju dalosok egy évvel ezelőtt a dal lelkesedésétől vezéreltetve alakítottak meg városunkban a »Petőfi Dalkört« czélul tűzvé ki maguknak a magyar nemzeti dal művészetét fejlesztését és a Petőfi cultus terjesztését. E dalkör igyekszik is e nemes czelokat érvényre juttatni, és igyekszik azon is, hogy tiszteltesnek és hű ragaszkodásának adjon kifejezést azokkal szemben akik pártolják, támogatják e lelkes gárdát nemes törekvésükben.

Örömmel ragadom meg e pillanatot, hogy e dalkörnek tiszteltesét hű ragaszkodását tolmácsolják Nagyságod előtt és halás köszönetét fejezem ki azon valóban szép kitüntetésért, melylyel a Petőfi Társaság alapító tagként való belépésével dalkörünket megtisztelte.

Ezek után arra kérem Nagyságoda, hasson oda, hogy Petőfi társaság, továbbra se vonja meg dalkörünkötől szíves jó indulatát.

Tartsa meg az Isten Nagyságodat az emberi kor legvégső határáig, a »Petőfi Tar-

saságot pedig, mindaddig, míg e föld tekén magvar szív dobog. Hogy dicsőítette a láng lelkű költőnek Petőfinek emlékét az utó kor e'ött is.

Mely szavak után a Petőfi társaság főtájkára Jéana Tamás újlag köszönétét nyilvánította.

* **Köburg Lujza sorsa.** A szerencsétlen Köburg Lujza hercegeasszony sorsáról a tavasz óta mit se hallott a világ. A mult télen tudvalevőleg európai botránnyá nőtte ki magát a hercegeasszony különféle u azgatása, melyeket Keglevich-Mattassich uhlánus főhadnaggyal tett meg. Az egész világ beszélt akkoriban a szerelmes hercegeasszonyról, a ki odahagyva férjét és menyasszonyleányát, a főhadnaggyal utazott Európaszerte. — Az igaz, hogy sok mindent lehetett hallani, a mi a hercegeasszonyt némileg menteni velt hivatalva. Beszélték, hogy Köburg Fülöp herceg mindig rosszul bant vele, kimondhatatlan takarékoságot követelt tőle, e mellett elhanyagolta, sőt ütötte is. Az általános elterjedt hírek szerint efféle előzmények után hagyta ott az urát a szép belga királyleány s kelt utra a szerelmes főhadnaggyal. Hosszas u azgatás után a horvát hegyek közt, Mattasich egyik barátjának kis kastélyában húzták meg magukat Lujza hercegeasszony meg a főhadnaggy, de a férj — a ki a válásra még e botránnyok után sem gondolt — valahogy lépre vitte őket. A szerelmesek bekocsiztak Zágrába, a hol már várt rájuk az odaváló főkapitány, a ki a hercegeasszonyt különvonaton Bécsbe szállította, a főhadnaggyot pedig átadta a katonai hatóságnak. Azóta hónapok teltek el s Lujza hercegnő mindig ott volt az Obersteiner tanár dőblingi elmegyógyintézetében s nem került ki róla egy szó hir sem a nagyvilágba. Ma már hírét halljuk. Nem eresztették ugyan szabadságra, de az elmegyógyintézetet elhagyta és dr. Rudinger nőorvos purkendorfi szanatóriumába vitték. Egyelőre most ott marad, továbbra is elzárva a világtól. A Mattasich főhadnaggy sorsáról senki sem tud semmit. Ott van-e még mindig a zágrábi katonai fogházban s mi czímen csukták el, ezt még a volt bajtársai sem tudják.

* **Tüntetés a nagyváradi jogakadémian.** A román herczeg úgy látszik ujra felszínre kerül a nagyváradi jogakadémian. A román ifjak vezetője Boleas Luczián, ki a turini nemzetközi diákkongresszuson mint a bukaresti román diákok elnöke akart szerepelni s aki csak azért ment a kongresszusra, hogy a magyarok ellen lázítson tegnapelőtt hazaérkezett Turinból s tegnap délelőtt megjelent az akadémián az előadáson. Amint előadás közben a terembe lépett, a magyar hallgatók felállottak es kivonultak a teremből. Mire az előadásnak vége lett már nagy tömeg várta a folyosón Boleas-t és mikor az a tanteremből kilépett, zajosan megabczugolták. Az ifjuság körében — mint értesülünk — mozgalom indult meg, hogy ha a miniszter a legközelebbi napokban a Boleas elleni fegyelmi ügyben a határozatot le nem küldi, az előadásokra nem fognak járni. Az ifjuság hangulata különben annyira izgatott, hogy a késedelem esetl-g nagyobb szabású tüntetések okozója lehet.

* **Mintán még néhány szabad órá van,** tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel hogy ének-, zongora- és hegedűtanításra növendékeket elfogadok. Tisztelettel Hitessy Lajos zenedei tanár, Rákóczy-utca 4.

x !!! **Dohányzók figyelmébe !!!** Van szerencsem a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a vilgáhirű Imboff-féle egészségügyi pipaszárak nálam kaphatók, ezen szarak minden más ilyenmü szarakat felülmulnak. Kiváló tisztelettel Schwartz Daniel pipa-metsző a »Bika« épületében.

* **Uj találmány.** Legjobb a Fáy féle rög-tön finomító és szépítő arczcréme. Nem zsiros Ártalmatlan! Higanyt nem tartalmaz. Debreczenben kapható Dr. Röthschnek V. Emil és Tamásy-féle gyógyszerárban, valamint a készítőnél Grósz Nagy Ferencz gyógyszerésznél H.-Szoboszy ón.

Különfélék.

A kínai császár áldozásai. A kínai császár tudvalevőleg egyuttal főpapja is a népnek és az ünnepeken ő áldoz az isteneknek. Faber, aki 50 év óta mint misszionárius él Kínában 64 ünnepnapot sorol föl, amelyen a különféle isteneknek áldozatokat kell bemutatnia. A kínai istenségek igen sokan vannak és közülök némelyek alacsonyabb rangúak, mint a császár, ami tekintve azt, hogy ott a selyemhernyónak és a kapukulcsnak is külön istene van, érthető is. Milliárdokba kerül ez isteneknek áldozatokkal való ellátása. A császár minden évben őseinek képe előtt is áldoz, még pedig selymet, a legdrágábbat, amelyet külön erre a czélra létesített gyár készít. Persze, mikor a »menyfiának« ennyi a gondja arra nem igen ér rá, hogy népével vagy a külvilággal törődjék.

Mennyibe kerülnek Londonnak a gazemberei? London városának gazemberei évente lezalább tizenhat millió forintjába kerülnek. Ugyanis fizetnek évente:

a rendőrségnek	12,000,000	frt.
a czity külön rendőrségének	1,240,000	»
a rendőrbírósnak	460,000	»
a büntető törvényszéknek	275,000	»
a kerületi bíróságoknak	200,000	»
javitóintézeteknek	1,340,000	»

Összesen 15,578,000 frt.

A hiányzó fél milliót a tizenhathoz egyéb apró kiadások bővegesen felemézték.

Az önkéntes tűzoltó problémája. Az önkéntes tűzoltó lekézik az oltásról. Akkor jön meg mikor már mindennek vége. A parancsnok szigorúan kérdőre vonja:

— Miért késett el?
 — Nagyon messze lakom s mire a színhelyére értem, már eloltották a tüzet.
 — Én csak annyit mondom — felel mogorván a parancsnok — vagy önkéntes tűzoltó magá, vagy nem önkéntes tűzoltó. De ha az akkor a következő tüzesethez közelebbi lakjék!

Arany szabadság

— Mifele ócska kalapot viselsz, barátom?
 — Hja barátom, ilyen az arany szabadság.
 — A szabadság? Nem értem.
 — A dolog igen egyszerű. A feleségem kijelentette, hogy amíg ebben az ócska kalapban járok, nem jön velem sehová. Ezért nem veszek én új kalapot.

A szerelem próbája.

— Oh drága angyal — sóhajt az ifju — bármint megtennek, hogy bebizonyítsam szerelmemet!
 — Ezt minden férfi mondja, aki meg akarja nyerni egy nő szívét.
 — Követeljen tőlem próbát! — kiált az ifju vad szenvedélyes hangon. — Követeljen bármint és én megteszem.
 — Jól van hát, kérek valamit.
 — Kerjen és meglesz, szóljon és megtörténik, hogy bebizonyíthassam szerelmem nagyságát, hosszát, mélységét, szélességét, területét és köbtartalmát.

A leány lesüti szemét és szemérmesen sugja a szerelmes ifjunak:
 — Vegyen nőül — más leányt!

Kölcsönügyletek. Filantrop börtönlátogató: Mi juttatta önt e szörnyű helyre, jó ember?
 Rab: Egy kölcsönügylet!
 — Kölcsönökért nem szokták az embert becsukni.
 — Tudom, csak hogy az illetőt négyezeröttször fejbe koltintottam, mielőtt a kölcsönt adni akarta.

IRODALOM.

Himfy dalai könyvalakban. Berczik Árpádnak oly nagy színpadi sikert aratott vígjátéka, mely azóta állandó repertoár darabja a N. Sz.-nak s minden előadásával felt házat szerez, könyvalakban is megjelent, mint az

Olcso Könyvtár 1079—81. száma, ára 30 kr s kapható a Franklin társulatnál Bpsten és minden hazai könyvkereskedésben. Ezuttal azt is közlik velünk, hogy e munkából dec. havában diszkiadás fog megjelenni, melyhez Radoné Hirsch Nellf rajzolja készít képeket s amely bizonyára keresett könyv lesz a kárácsenyi könyvpiaczon.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonátözsde.

nov. 26.

készaruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

Baza	kilós	Ar 100 klg.	kilós	Ar 100 klg.
Bánsági ó	76	—	80	00.00—00.00
»	77	—	81	00.00—00.00
»	78	—	82	—
Tiszavidéki ó	79	10.10—10.20	—	10.80—10.80
»	76	10.25—10.30	80	—
»	77	10.35—10.45	81	00.00—00.00
Estvidéki ó	78	10.50—10.55	82	10.75—10.80
»	79	10.35—10.45	—	—
»	79	10.50—10.55	80	—
Fehérmegyei ó	76	10.60—10.70	81	10.80—10.85
»	78	10.75—10.80	82	—
»	79	10.30—10.40	—	—
Bácskai ó	76	10.40—10.50	80	00.00—00.00
»	77	10.55—10.65	81	00.00—00.00
»	78	—	82	00.00—00.00
Észak magy	79	—	80	—
»	78	—	81	—
»	79	—	81	—

	Min. hekt.-ben	Ar kilógram
1. oszt. elsőrendű uj	70—72	8.05 8.10
» másodrendű »	—	8.00 8.05
Árpa takarmánynak »	60—62	6.20 6.50
» égetni való »	62—64	6.80 6.80
» serfőzdei »	64—66	7.80 8.20
Zab — uj	39—41	5.75 5.70
Tengeri bánsági — uj	—	5.55 5.35
» más nemű »	—	12.25 12.75
Repce bánsági	—	—

Sertés vásár.

nov. 26.

Kőbányai sertéspiacz. Szerbiai nehez páronként 320 kilogrammon felüli párja 54—55 krajczárig, közép (pkint 251—35 — kilogramm sulyban) 55—56 krajczár Könyű (páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban) 53—54 krajcz. árig.

Sertéslétszám: 1898. évi nov. 24-én — volt készlet 37.539 darab, 1898 nov hónap 25-én felhajtott 165 drb, 1898 nov hónap 25-ik napján elszállított 780 darab 1898 nov. hó 26-ik napjára maradt készlet ben 36.924 darab. — A hizott sertés üzlet-irányzata lanyha.

CSARNOK.

Az a fátyol.

Fölsir Kossuth a föld alól,
 Reszket bele a sírhalmom:
 »Mi ez! Mi ez! Mily csattanás!
 Hát már soha nem nyughatom!
 A bécsi kéz megint, megint
 Arczul csapott, én nemzetem!
 Oh mért nem is morzsolhatom szét!
 Hogy össze nem tördelhetem!

Nem látom a szegény tüzét
 Önézeted arczula én...
 Szegény, boldogtalan magyar,
 Pirulni nem tudsz már talán?
 Az én halotti arczomat
 Ugy égeti, mint a pokol,
 Hogy gyava vagy, hogy törpe lettél,
 Hogy mindig m ghunyászokodol.

Mi lett belőled, óh mi lett
 Forgó idők örvényeinek!
 Erkölcseid levették az életem.
 Mint az elnyűtt, öreg ruhát.
 Aranykereszt takarja be

A meledet kegyelmesen . . .
Viselnél inkább lobogódból
Egy kis foszlányt a sziveden !

Kell is neked, korcs nemzedék,
A szabadság szent levele !
Csak fátol kell, sűrű, sötét,
Hogy mindent elboríts vele.
No hát borítsd be engem is,
Mint a köny és vértengerét. : :
Hegyen-völgyön csörgesse lánczát
A »Gott-erhalte« szerteszt !

. . . Mi ez ! Mi ez ! »Azt üzenté. : :«
Siromba csap minden sora.
Az ijuság ajkán fakad,
Harsog, miként a harsona.
Porló szivem úgy feldobog,
Porló szemem jövőbe lát :
A bérczeken sasok születnek
S őrzik a multnak csillagát. !»

De jajj tenéked, Ausztria,
Ha a fátolt lebbenteted !
Mind rád rohan a véres áray,
Mégvérezi arczod, kezéd !
És én a mártírkerezztel a
Fátolt rongyokra szaggatom . . .
Mint egy újabb harc lobogóját
Fenn lengetem, lobogtatom !»

Pósa Lajos.

A boldog asszony.

Irta : **Vétesei Arnold.**

Mindenki irigyelte Csetneky Dezsőné.
Milyen boldog lehet ! Szinte ragyog az arca,
ha megjelenik valahol. S milyen kedves, mi-
lyen vidám otthon vendégei közt. Mindenki
számára van egy lakótelező mosolya. Öröm
látni őt családi körében, 3 szép kedves gyer-
mekével, férje oldalán, a kire büszke lehet.
Szellemes, csinos, gazdag, előkelő férj, ame-
lyet csak álmában kívánhat magának egy
nő. — Hallja mindenfelé, hogy suttojják kö-
rülte :
— Istenem, milyen boldog asszony !
S ragyogó arca azt mutatja, mintha ő
maga is azt akarná mondani :
— Látjátok, milyen boldog asszony va-
gyok !
Egyszer tréfálni kezdtem vele :
— Nem unja meg ezt az örökös verő-
fényt ? Nem kíván néha egy kis boros eget is,
egy kis zivatart. No csak olyan átutót, rövid
időre.

Csodálatosan tekintett reám szép nagy
szemeivel. A mosoly egy pillanatra eltűnt aj-
kairól, de nem felelt kérdésekre. Ugy tett,
mintha nem értené.

S én igazán nem tudom miért, nem mer-
tem ismételni.

Később aztán észre vettem több ízben,
vagy talán csak képzeltem, mintha a legvidá-
mabb társaság közepett hirtelen elkomolyod-
nék. De az a változás oly gyors és tűnékeny
volt, hogy a légtöbber ember észre sem vette s
talán az én figyelmemet is csak véletlenül
költötte föl s meglehet, hogy nem is figyeltem

volna rá tovább, ha nem lett volna rokonom
a szép asszony, a ki iránt különösen érdek-
lődtem.

— Mi baja van ? — kérdeztem.

Megdöbbenve tekintett reám s csaknem
harag villogott szemeiben, amiért ilyen kérdést
mertem hozzá intézni. De aztán kiderült pill-
lantása s élnevelte magát :

— Hát mi bajom volna ? Álmodik maga.

Nem faggattam tovább. Láttam, hogy
nem akarja megmondani vagy talán nincs is
mit megmondania. Talán valóban csak képzelőd-
tem. Mi baja lehetne ennek a boldog asszony-
nak ? Valami csekélység, valami hiábavalóság,
nem érdemes beszélni róla.

Egyszer azonban mégis valaminek kellett
törtennie, ami rendes hangulatából kikökönt-
hette, mert egészen lángoló arczzal találtam
s még mosolygani is elfelejtett, amint ideges
arczzal felém fordult, mintha bosszankodva
nézné, hogy ki háborgatja őt ilyenkor.

— Ugy látom, alkalmatlan időben jöttem
Berta, — szóltam habozva.

— Nem, nem, — mentegetődzött ; —
kissé fáj a fejem, de azért ne menjen, —
maradjon.

Erővel leültetett.

— Jót tesz, ha itt marad.

— De talán inkább pihenne.

— Nem, nem, ne menjen. Ha beszél
valamit, szórakoztat. Nem skarok egyedül
maradni.

— Dezső nincs itthon ?

— Nincs. Tudja, most nagyon sok a
dolga. De ha meg akarja várni, nemsókára
hazajön.

Eleinte lassan, nehézkesen foly a beszél-
getés. Elfogult voltam én is. Hiába emlegette
nekem a fejfájást, világosan láttam, hogy más
baja van.

— Miért nem mondja meg ?

Fejét rázta. Micsoda más baja volna
neki ?

— No mondja meg, — csengtem én. —
Hátha segíteni tudnék ?

— Segíteni ? — viszonzá oly pillantás-
sa, mely megdöbentett. — Ki segíthet én
rajtam ?

Hevesén, gyorsan ejtette ki a szavakat,
mintha félig önkénytelen röppentek volna el
ajkairól. Aztán hirtelen elhalgatott, egészen
megzavarodva s megijedve azon, a mit mon-
dott. Lesütötte vilámló szemét s elfordította
arczát.

— Eh, szólt egy percnyi néma, kínos
szünet után oly mozdulattal, mintha le akar-
ná rázni magáról mindent, a mi nyomja, megun-
tam az alakoskodást s egyszer végre el aka-
rom mondani valakinek, hogy mily boldog
vagyok én.

Keserűen kaczagott.

— Boldog ? Ha tudnák, micsoda élet
ez ? Micsoda gyötrelmem ! Milyen képmutatás !
Hogy takargatom, hogy rejtegetem ezt a mi

szerencsétlen esaládi életünket ? De most már
belefáradtam. Elemészt ez a folytonos hazug-
ság, mikor mosolygó arczot kell mutatnom,
míg szivemben forr a keserűség. Egyszer ki
kell törni.

Megrémültem.

— Istenem, Berta, hát boldogtalan.

— Az vagyok, fakadt ki szenvedélyesen,
nagyon, nagyon boldogtalan.

Megremegett bele egész teste, mintha a
láz rázna. A sokáig elfojtott keserűség kiöm-
lött ajkain ;

— Oh, bár maradtam volna leány, sze-
gény leány, ki varrótűjével keresi kenyerét !
Lennék bár az utolsó szolgáló ! Vagy mentem
volna férjhez valami szegény emberhez, kivel
együtt viselnék az élet terhét, köcsönösen tá-
mogatva, biztatva egymást, türelemmel, szere-
tettel. Nincs oly sors, mely oly rettenetes le-
hetne, mint az euyém.

Azt hittem, kitaláltam :

— Nem szereti a férjét ?

— Nem tudom, Nem mentem hozzá szá-
mitásból s néha még most is azt hiszem, hogy
szeretem. Isten látja lelkemet, szeretni akar-
nám. De azok mindegyre ritkább pillanatok,
Borzadok tőle, menekülni szeretnék tőle. Oh,
ha ön azt mind tudná, amit nekem ki kell
állanom :

— Szegény Berta !

— Egy idegbeteg emberhez vagyok lán-
colva, egy szeszélyes fébo'ondhoz, aki megke-
seríti minden napomat, aki gyanakodva kíséri
minden lépésemet, rozra magyarázza minden
szavamat, akinek soha sem lehetek kedvére,
bármit tegyek, aki szüntelen leckéztet s apró
tűszúrásokkal üldöz. És ez így megy évről-
évre, mindig rosszabbul, kegyetlenebbül.

Lázasan villogtak a fiatal asszony sze-
mei s keble hevesen hullámlzott :

— Nem bírom tovább ezt az életet, ezt a
mindennapi kínos vergődést. Eleinte csak tür-
tem, némán, egy szó nélkül Dezső szeszélyeit,
sértő gyanakodását, ingerült kifakadásait. Ha
rossz kedve van, mocszanni sem szabad sen-
kinek a házbán, lábujjhegyen járunk s mégis
panaszkodik hogy megmérgezzük az életét
örökös zajongasunkkal. Némán ülünk az asz-
talnál, a gyerekek alig mernek enni s egy
pohár csörrenés féktelen indatosságra ra-
gadja. A legártatlanabb kérdésre föllobban s
aztán hetekig eltart haragja. Soha sem tudom
mikor ejtek ki egy szót, amiért megneheztel.
Olyankor aztán heteken át nem szól hozzám
elmejj mellett, mintha nem is ismerne s
ha valami kell csak a cselédeknek szól. Fél-
ve takargatom a gyerekek előtt, a cselédek
előtt a dolgot, hazug mentségeket találok ki,
hogy miért nem ebédel itthon. Arczom pirul
a szobalány előtt s kerülöm a gyerekek előtt,
mert félek kérdezősködésektől. Így élek én.

(Vége köv.)

valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem
45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csikos
kockázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 kü-
lönböző fajta és 2000 különböző szín s árnyalatban stb.)

Ruhák s blousokra a gyárból ! Privát fogyasztóknak postabér-, vámmentesen s házhoz szállítva.

Minták postafordultával.

Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.
Magyar levelezés.

Henneberg G. selyemgyárai, Zürichben
(cs. és kir. udvari szállító).

Selyem-damasztok 75 krtól

14 frt 65 krig méterenként és selyem-brocatok — saját gyáraimból

HATÓSÁGILAG ENGEDÉLYEZETT VEGKIÁRULÁS.

Női divatáru és felöltő üzletemet

végképpen megszüntetem, e végett a még raktáramon levő ujonnan érkezett nagymennyiségű

divatárukat, felöltőket és bundákat

mai naptól kezdve minden elfogadható áron végképpen kiárusítom. Ajánlom ezen kedvező olcsó bevásárlási alkalmat a tisztelt közönség figyelmébe.

Hatóságilag engedélyezett végkiárulás!

Raktáron vannak:

fekete és színes ruhakelmék és selymek, flanell kazán és mosó

velecek, Karton, batist és atlasz szatinok,

posztó, berliner és selyem kendők, ággy és asztalterítők,

Szatin és atlasz paplanok, vászon és sifonárak, plüsch, bársony

valamint **KÜLÖNBÖZŐ RUHADISZKÉK ÉS HOZZÁVALÓK.**

Női és gyermek felöltők, plüsch kabatok, szőrme gallérok és bundák dus választékban feltűnő olcsó árban.

ROTT L. Debreczen, Főpiacz.

Az 1895. évi cairoi s 1896. évi londoni egészségügyi kiállításokon díszoklevéllel s arany éremmel kitüntetve. Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb körökben kitűnő sikerrel használt külszer:

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatása a test bármilyen csúszos bántalmait, u. m. köszvény, csúsz, reuma, ischiás, asthma, stb. ellen.

Hatása nem egy esetben meglepő, a mennyiben gyakrabban idű tebb eseteknél is már egyszeri bedörzölésnél a fájdalmakat teljesen megszüntette.

Fog- és fejfájást 5 perc alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasítással 1 korona, erősebb üveg 2 korona 40 fillér.

Főraktarak Budapesten: Török József ur gyógyszerárában, Király-utca 12. és dr. Egger A. ur gyógyszerárában, Váci körút 17. szám. — Ugyiszintén a főváros összes s a vidék csaknem összes gyógyszerárában valamint a keszió

Widder Gyua gyógyszerésznél

S.-A.-Ujhely 68 szám

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Ugyiszintén Debreczenben: Dr. Rotschnek V. Emil, Tóth Béla és Mihalovits Istvánnál.

Hatóságilag engedélyezett

VÉGKIÁRULÁS.

Tisztelettel tudatjuk a n. é. közönséggel hogy szabóüzletünk

kész férfi- és gyermek- ruhaáru osztályát

feloszlátjuk s meglévő nagy készletünket

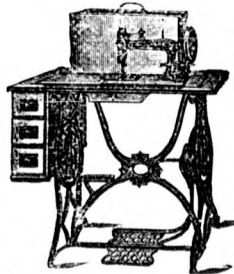
igen jutányos áron

véglegesen kiárusuljuk.

Teljes tisztelettel

SZEDLÁK és VÁMOS.

A téli időnyre nélkülözhetetlen minden kerékpárosnak a legjobb Kolombus kerékpár állvány, darabja 1 frt 60 kr.

Minden rendszerű varrógép- és kerékpárokhoz illő alkatrészeket raktáron tartunk.

Kerékpárokat téli gondozásra vállalunk. Gondozási díj 3 frt.

SCHWEITZER TESTVÉREK

DEBRECZEN, Piacz-utca 56. szám. (A megyeháza mellett.)

Ajánlunk:

Minden rendszerű varrógépeket

családi és ipari használatra.

Eredeti amerikai, Singer karikahajós, Howe-, körhajós- és Cylinder-Elastic rendszerű, különleges himző és gomblyuk varrógépeket, leher-nemű, férfi- és nőiszabó, nyerges, kalapos és szij-gyártó munkákhoz.

Kényelmes részletfizetése is a legalsó gyári árakban.

Vidékről hozzánk beküldött javításokat gyorsan és pontosan intézünk el.

Árjegyzéket kívánatra bérmentve és ingyen küldünk. — Ügyönkök fix fizetés és magas jutalék mellett felvétetnek.

Mechanikai varrógép- és kerékpárjavító-műhely.

Minden rendszerű varrógépeket és kerékpárokat a lehető legolcsóbb árban, szavatosság mellett, jól javítunk.

Symant és Hofmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főúttal szemben.